

HRVATSKA RIJEČ

Pređatna ciena: na godinu K. 12 — Za pò godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 i suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, probična pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Ručkopisi se ne vraćaju.

Skupštine po Banovini.

U Banovinskoj Hrvatskoj imaju liepo svojstvo da zastupnici zalaze u izborne kotare, drže skupštine i tumače narodu politički položaj i podučavaju ga kako da se organizira i obrani od predstojećih pogibelji narodnih dušmana. Malo koje oveće mjesto da nije imalo ovo zadnjih dana takvih skupština, malo koji zastupnik da nije zašao među svoje izbornike, malo koji čovjek, koji se bavi javnim stvarima, da nije pred narodom progovorio.

Sve oporbene stranke već su se izredale po svojim mjestima, sve su razvile svoj program rada za budućnost i opravdale su prošlo svoje djelovanje. Sve su do sada učinile što je glavnije, pak izgleda da su podupuno pripravne da odbiju juriš magjarskog gospodstva u Banovini.

Što je nezavisno u Banovini, težak, radnik, obrtnik, trgovac, već se je svrstalo u stranke, a kako službene novine husara Rakodzaya pripoviedaju, svrstano je i činovništvo, barem u većini, proti tudjincu. Ne samo to, nego u Banovini je tako skupštinski pokret probudio puk, da je na tim skupštinam posve obična pojava da na njima kao voditelji ili govornici izlaze težaci i radnici.

Ta pojava je veoma utješljiva i dokaziva pučku svijest za javne posle.

U tomu kao u mnogo čemu drugomu Banovina prednjači ostalim našim zemljama, pak nije se čuditi da je Rakodzay osamljen i da nezna što bi započeo.

Nego dok se ovim pojavama možemo veseliti, ne možemo se ni veseliti ni odobriti kad se skupštine naroda nastoji pretvoriti u narodne tučnjave. U Brodu, u Klancju i u još kojemu mjestu Frankovci su tvorno napadali pristaše drugih stranaka. Vikači eto hoće da zlorabe najsvetije pravo građana da slobodno mogu izreći svoje mnijenje i osvjedočenje. Te navale i zloporabe tih vikača na mjestim su dosegle baš žvinski stupanj nerazbora i divljaštva. A tomu se naravno ne može nitko veseliti, jer osim što su u sebi odurne i nedostojne ljudi, ne samo da ne mogu pomoći stvari, nego izgleda da su uprav naručene i izvedene po naručbi.

Nije moguće da tučnjave uzsljede kod ljudi, makar opriečnog mišljenja, ako su ti ljudi došli razpravljati o potrebam naroda i o načinu kako da im se doskoči. Ne, tučnjave uzsljede obično ako se nahucka nekoga na nered, ako ga se podkupi ili uzviera stranačkom nesnošljivosti. Takva šta ne mogu postignuti nego takovi vodje koji ne gledaju na posljedice kojim idu u susret njihovi privrženci, i koji nemaju ni savjesti ni obzira na ponos naroda.

U Banovini pak oni koji prouzročuju tučnjave i razpiruju stranačku nesnošljivost među pučanstvom nisu i ne mogu biti na službu Hrvatske nego su makar kroz desetu ruku na službu tudjinskih protivieva i tudjinske koristi.

Spomenimo se da je već Wekerle, ministar predsjednik magjarski i najveći neprijatelj Hrvata, izjavio da računa na g. Josefa Franka, odnosno na neslogu koju no širi među Hrvatima; spomenimo se da je husaru Rakodzayu povjerenja zadaća

da upokori Hrvate; spomenimo se doba Khuenovih kad su skupštine bile zabranjivane, kad su novine bile plienjene; spomenimo se da je već slavni Ante Starčević sklappao izborne koalicije sa Srbima i svim mogućim oporbenim strankam; pa kad na sve to promišlimo onda nam se i od sebe nameće misao, da je najveća pomoć Wekerlu, odnosno Magjarima, ona stranka koja neće s nikim da radi zajednički proti nametnicim magjarskim i koja uz to širi neslogu među pučanstvom. Jer Rakodzay ne može poduzeti ništa ni proti pisanju novina ni proti javnim skupštinam, dok se pisanje i skupštine kreću u granicam zakona, ali neka se na skupštinam počmu ljudi tući, neka se počme prolievati krv, eh, onda i taj magjarski huszar može slediti posve opravdano svoga učitelja Khuena.

Posljedice djelovanja Frankove taktike već se vide: novine su se počele plieniti a skupštine se počele zabranjivati.

Da je Franku stalo do toga da se pomoću skupština narod prosvietli i organizira proti današnjem stanju, zar on ne bi mogao svoje plaćenike držati na uzdi, zar bi on dopustio svojem robu da razdražuje strasti najogavnijim načinom i čak naperenim u puk revolverom? Zar bi i on isti razdraživao Hrvate proti Hrvatima, nazivajući dobar dio Hrvata izdajicami? On, doseljeni židov? Zar ne bi i on, da je Hrvat i da radi za Hrvatsku, sledio Antu Starčevića koji je znao sudjelovati u koaliciji stranaka proti Khuenu i znao se i sa Srbima dogovarati i to još onda kad za ove nije obstojala Hrvatska?

Ali da, Starčević je bio iz naroda hrvatskoga i ljubio ga je i služio mu je i hoteć nije mu nikad htio naškoditi, dočim današnji vodja tobož Starčevićeve stranke nije Hrvat i služi tudjincu koji mu je po odgoju i po krvi bliži. Pri ovakovom vodji nije čuda da i ciela stranka, pa makar nehotec proti svojoj volji, nije nego igračka u rukama tudjinka.

Bog dao i razbor pravaša da se srnaka oslobodi današnje svoje službe!

A osloboditi će se i uzraditi će na korist naroda i njegove budućnosti ako bude imala snage da zbaci sa sebe nametnika, koji ju sramoti i preko nje čini da se sile naroda troše u međusobnom trvenju i to u času, kad je potrebno da cieli narod bude složan, ako će da se odhrva neprijateljskoj navali.

Bečki kongres?

U političkim bečkim krugovima pripisiva se velika važnost sastanku cara Franje sa engleskim kraljem Eduardom u Ischlu. Ministar austro-ugarskih vanjskih posala Aerenthal sastaje se takodjer tu sa Engleskim ministrom i to za prvi put. Ovim sastancima povisuje važnost i okolnost da će do koji dan ministar vanjskih posala Aerenthal sastati se na Semmeringu sa talijanskim ministrom vanjskih posala Tittonjem. Svi ovi sastanci posljedica su prvaašnjih i očito je da su posvećeni balkanskom pitanju. Pače ima ih, koji kažu da se balkansko pitanje približava konačnom rješenju i da će u ovim sastancima doći do stvarnih konačnih zaključaka.

Nije samo onako slučajno da je iza sastanka u Mletcima, u Gaeti, Desiu, Swineminde, Wilhelmshöhe eto došao Ischl i Semmering. Nije slučajna sastanak cara Wilhelma sa carem Nikolom, sa kraljem Eduardom, i ovoga sa kraljem Italije i carem Austrije. Dogovori ca-

reva i kraljeva odnosno njihovih ministara vanjskih posala nose za sobom i daju razumjeti da se nešto ozbiljna sprema. A kako se svi ti sastanci odnose najviše na pitanje balkansko, to je skoro posve vjerojatno, da se na Balkanu spremaju iznenadjenja.

Ima ih, koji u svim ovim sastancima i dogovorima, vide pripreme velike europske međunarodne akcije u posloma Balkana, a ta međunarodna akcija da će bit rješana na skorom bečkom kongresu.

Kao da je stalno već se pogovara da bi na ovom kongresu imale biti zastupane vlade slediećih vlasti: Rusije, Njemačke, Englezke, Španjolske, Italije, Grčke, Turske, Rumunjske i Austro-Ugarske. Srbija, Bugarska i Crnagora imale bi se izključiti sa kongresa. Pitanje kojim bi se imao baviti bečki kongres jest: rješenje balkanskog pitanja. Jeseni pred sami kongres imao bi u Beč doći Iswolski, ruski ministar vanjskih posala, da u dogovoru sa austro-ugarskim ministrom vanjskih posala Aehrenthalom provede formalnosti glede saziva bečkog kongresa.

Ne ćemo ovdje izpitivati da li je istinita ova viest, nit ćemo se baviti pitanjem kako bi se imao razdijeliti Balkan, komu će zapasti u dio Albanija, a komu Stara Srbija, a komu Macedonija. Mi ćemo se radije osvrnuti na činjenice, koje su se odigrale između Gaete preko Desia, Swineminde, Wilhelmshöhe do Ischla.

Italija je bila čvrsto odlučila dnevom dec. 30. lipnja o. g. odkazati Austro-Ugarskoj njezin savez. Do današnje dana, 17. kolovoza, Italija ni bila ukinula trojni savez, te je bila pripravna približiti se Francuzkoj i Rusiji, u nadi da će ju ove dvije države poduprieti kod eventualne vojne na Balkanu.

Austro-Ugarska se nalazi u neprilici. Crnagora, proti namjerama knjaza, i Srbija su odabralave talijanske namjere. Doduše Austro-Ugarskoj nisu smetala ta odobravanja, ali su joj bila neugodna. Vanjska politika Austro-Ugarske prije sastanka u Gaeti hodila je za tim, da o-sustali talijanske osnove glede ukinuća trojnog saveza, odnosno glede kašnjenja ratnog zapletanja između nje i Italije, koji bi bez dvojbe bio uzsljedio, kada bi Italija oslanjajući se na podporu Crnegore, Srbije i samih Albanaca, bila pokušala izkrcati njezinu vojsku na obalama Albanije.

Te je talijanske osnove osujetila politika Austro-Ugarske Monarkije. Kod sastanka u Gaeti talijanski je kralj prignuo glavnu pred englezkim kraljem Eduardom, kad mu je ovaj rekao: Štedimo siedoga starca!

Talijanski ministar vanjskih posala Tittoni u ovim je riečima englezkoga kralja našao zadovoljstva njegovoj politici. On ih je tumačio obratno. Dok je englezki kralj s ovim riečima znajući nepovoljno razpoloženje ruske vlade prana Italiju u pitanju Albanije, hotio da talijanskoga kralja upozori na činjenicu, da bi u slučaju jednog ratnog zapletaja Italija bila osamljena na Balkanu, dole se je Tittoni hvalio pred talijanskim kraljem, da je diplomatska demonstracija Italije proti Austro-Ugarske bila ovenčana lovom vicencima, te je bez obzira na politiku Njemačke i Austro-Ugarske zahtijevao garancija glede Albanije. Tek onda kada se je Tittoni po drugi put razgovarao kraljem u Gaeti odustao je od svih osnova.

Talijanska je vanjska politika doživela u Gaeti poraz. Sastanak u Desiu bila je naravna posljedica toga poraza. Italija je bila prisiljena da produlji savez sa Austro-Ugarskom Monarkijom. Bez pomoći sa strane od jedne na Balkanu zainteresiranih vevlasti, Italija nije mogla računati na uspjeh okupacije Albanije, uz samu eventualnu podporu Srbije, Crnegore i Albanaca.

Po ovom što do sada rekomo, izgleda da je austro-ugarska vanjska politika nadvladala Tittonia. Nu stvari ne stoje tako. Berlinska željezna ruka vodila je cielu diplomatsku akciju. Austro-Ugarska je igrala ulogu pepeljuge kao i vavda. Berlin je istodobno razvio veliku radionost u Londonu i u Petrogradu. Njegova je

akcija uspjela. Rusiju je predobio da se nije mogla zagrijati za talijanske osnove, a englezkog je kralja poslao u Gaetu, da upozori talijanskoga kralja na očitu pogibelj, koja prijeti Italiji, ustane li proti trojnom savezu.

Iza kako je njemačkoj željeznoj ruci uspjelo prisiliti Italiju da napusti njezine fantasičke osnove, ona nije mogla da miruje. Naprotiv se je ona uvjerila, da je nadošao zgodan čas, u koji bi bezobzirno mogla da provede svoje osnove na Balkanu.

U prošlom smo se broju na ovom mjestu pozabavili pitanjem misije Njemačke na Balkanu. Danas se može slobodno utvrditi, da Njemačka nije ništa poduzela na Balkanu bez dogovora Rusije i Englezke.

Između tih država pa onda Austrije i Italije u pitanju rješenja balkanskog pitanja postoji za stalno jedan ugovor, o tomu nema dvojbe. Pogovara se, da u glavnim tačkama imao bi taj još tajni ugovor sadržati sledieći program: Austro-Ugarskoj Monarkiji je namijenjena uloga avangarde. Italija će morati gledati što joj se pred nosom događa. Srbija i Crnagora biti će sretne, da se o njihove hridine ne ogrebe koji njemačko-austrijski soldat. Sultanu ostaje za sada Carigrad kao priestolnica. Prva glavna kolona Austro-Ugarske vojske maršira preko Plevlja prama Kosovu polju do Skoplja, gdje bi se imala sastati sa drugom glavnom kolonom, koja bi imala da kod Ristovca i Zibevca ostavi vagnu srbskih željeznica, te da pješke stigne u Skoplje. Treća bi glavna kolona vojske imala biti izkrcana u Dracuzi nastaviti put do Monastira, Dajici i Marcevič do Skoplja i Manastira prama Saničicu zavisiti će o držanju naroda u Mačedoniji, jer se kao slavno drži da će Porta pristati na zaključke bečkog kongresa.

Dakle taj tajni ugovor između spomenutih triju država, sadržavao bi već i plan, kuda će marširati austrijska vojska. Taj ugovor računa na pasivnost ruske vojske; pa bi austrijska vojska imala jedino da uguši eventualnu bunu naroda, kao što je ugušila bunu za okupacije Bosne i Hercegovine.

Rekomo njemačka željezna ruka nije se zadovoljila da je Italiju prisilila na produljenje trojnog saveza, ona danas zahtjeva rješenje balkanskog pitanja.

Mi smo već jednom u našem listu pisali o pravomu razlogu radi kojega nije došlo do trgovačkog ugovora između Srbije i Austro-Ugarske. Ne će bit s gorega ako i danas ponovimo uzrok prelomu dogovaranja između srbskih i austro-ugarskih poslanika. Prvi su zahtjevali uvoz živog blaga iz Srbije; drugi su se protivili tomu uvozu. Ovako su izvješćivale razne novine, dok u istinu drugi su razlozi bili po sriedi, koji su doveli i drugi put do preloma dogovora. Austro-ugarski ministar vanjskih posala Aehrenthal ne će da popusti od njegova zahtjeva, da se Srbija ima po što po to pokoriti austro-ugarskoj politici na Balkanu. Srbski financijski ministar Paču, rek bi da nije udovoljio Aehrenthalovoj želji. Srbski su se poslanici povratili u Beograd praznih ruka, a o bisticni li se viest o sazivu bečkog kongresa, Srbija će očitivati kao do sada nikada tlaku njemačkih protivieva.

Po svemu izgleda da se Njemačka ne će obazirati na eventualne prosjede srbske vlade. Crnagoru ima bečka vlada već u rukama. Ona će podupirati njezinu akciju, a nije izključena mogućnost, da bi joj bečki kongres dodielo Skadar i sjeverno-albanske alpe do Peča i Djakovca. Tim bi joj se začepila usta.

Po svemu ovomu sudeći, rek bi, da je misija njemačka o kojoj smo zadnji put govorili, našla odpora jedino u Beogradu, a Njemačka je naprosto odlučila skartirati Srbiju iz listine vlasti, koji bi imale prisustvovati bečkomu kongresu.

Za izključenje Bugarske vriede drugi razlozi. Knez Frano Ferdinand nije uzalud bio imenovan vlasnikom jedne austro-ugarske regimente uprav nakon malo vremena, iza kako se je Srbija uzprotivila pristati na austro-ugarsku politiku na Balkanu.

Njemačka željezna ruka, koja vodi cilu akciju glede okupacije Mačedonije i Albanije, ne želi da joj Porta uzgogne predbaciti, e joj se za sve usluge i koncesije u Maloj Aziji pokazala nezahvalnom, prepušta eto Aehrenthalu i Iwolskomu da oni poburu lovor-venice nakon što se oslobode mačedonski i albanski urođenici od turskoga gospodstva.

Sve ove vesti mogu biti kombinacije raznih političara i diplomata, ali ipak videć spomenuto kretanje svih većih europskih vlasti, nemožemo a da ih ne zabilježimo i uz put ne požalimo neslogu koja vlada među nami Hrvatima i ostalim srodnicima na Balkanu, ne možemo a da ne požalimo, kako velik dio Hrvata ne vidi, da u našem narodu ima ljudi, koji šireć neslogu tobož u ime hrvatske politike, služe orudjem njemačkim prohtjevima.

Kako nas usrećuju.

Svak zna, kako u naš prolazi mali obrt. On je prepušten sasvir sam sebi, pa ako u čem uspijeva, to je pripisati samo onima, koji u njemu traže i nalaze same uvjete za svoje puko samoodržanje. O kakvome napredovanju, koje bi dalo slutiti, da će se i u nas razviti domaći obrt do velike industrije, nema još ni govora. Sav se obrtni rad kreće još uvijek u čednim granicama i ne teži za drugim, već da namiri svakidne potrebe, da udovolji vlastitoj uporabi. Kod toga nemamo još ni onog bitnog uslova, da taj obrt, ili tačnije govoreći, ta produkcija osigura sebi tehnički uspjeh radnje, dok na ekonomijski uspjeh nemožemo još ni misliti, jer nismo svoj narod, slobodan i financijski neodvisan, da bismo mogli svojim produkcijama utjecati na prilike onih tržišta, na koja one ipak dolaze i na kojima su tražene.

Sve se sastoji u tome, da se moramo još uvijek zadovoljavati s onim, što smo jučer postigli i tjerati tako napred, jer su životne potrebe velike, a izvori dobiti uvijek jednaki, a u mnogočem dapače i slabiji. Obrtu je životna svrha da radi za tržište, bio to mali ili veliki obrt, a kod nas obrt mora da radi ne za tržište, već za one, koji na tržištu na našoj koži špekuliraju, ili to pak za naše vlastite velike nevolje, t. j. za to da namirimo porezne dužnosti, koje rastu u velikom nerazmjerju prema koristima našeg malog obrta.

I tako, naravski, nije se ni čuditi ako taj naš mali obrt u ničemu ne napreduje, dapače čuditi se je, kako se u obće još uzdržaje, kako se uspijeva namirivati njim uz porez i uz troškove produkcije i druge životne potrebe, koje su svaki dan to jače i teže.

U drugim državama, koje hoće da budu napredne, drugčije prolazi mali obrt. Te države podpomažu svaku granu industrije izdašnjim sredstvima, a mali obrt uspijeva sve bolje, jer služi neprestano velikom obrtu, koji se bez njegove ne bi mogao tako silno razvijati. Silni razvoj velike industrije prouzrokuje kadkada koji tešku krizu, ali se onda odmah nadju i sredstva i načini, kako se da pogibelji odklone. To se sve dade urediti u državama, koje odlučuju same svojom sudbinom i koje nisu primorane iz političkih razloga žrtvovati interese jednog dijela svog naroda interesima druge države, već jednako brane svoje pučanstvo, nalazilo se ono

U BORBI ZA ŽIVOT.

Zbacili smo sa sebe sve što se baciti dalo, radili smo kao gorostasi, jer strah podvostručio naše sile. — Kormilar našedjenjae ostao mi je živo u pameti; — siromah mlad kao rosna kaplja, a liep i stasit kao lier, bilo mu je tek 23 god., svukao sa sebe sve izim gačica, kojejle smočio u vodi, radio je kao div. Terete od 2—3 centa težke, bacao i dizao bi kao dječje gračke, samo da umanj pogibelj; primaknuo bi se punim postudama vode sve do ruba nad vatru, te gasio neumorni ali sve uzalud. Vatra stala se sve to više širiti, a vrućina postala je već i opasna. — „Na polje! — brodice u vodu!“ vikne kapetan. — „Još nije izgubljena nada, ali moramo biti spremni i popraviti sve za naš spas, budemo li prisiljeni, da ostavimo brod.“

Pohitili smo svi na palubu da izvršimo kapetanov nalog, ali ostadosmo kao okamenjeni. Od ciele posade nije nas bilo nego deseterica na okupu. ostali čim su opazili pogibelj, odrišili su brodice te pobjegoše, da nas ostave bez sredstava spasa. — Od straha psovali smo, ali i molili ujedno. —

„Ne sdvajajte!“ reče kapetan, — koji nije izgubio prisutnost duha, pohilajmo da napravimo splav, tako ćemo bar skupa i zajedno ostati, pa što Bog dade i sreća junaka!“

Velikom žurbom počeli smo graditi splav, pa u toj žurbi i ne primjetismo, da nas je

na jugu ili na sjeveru njihova teritorija, nalazilo se pače na dalekom kojem otoku.

U državama nasuprot, gdje imade više naroda, gdje neki od tih hoće da imadu hegemoniju nad drugima, kao što je to u Austriji, nije prilike, da bi interesi manjih naroda bili zaštićeni onako, kako su zaštićeni interesi gospodujućih, pa za to opažamo da su manji narodi u svemu i po svemu žrtvovani, da kod njih obrt, trgovina, u obće svako gospodarsko poduzeće teško uspijeva, jer se za to ne brinu pozvani državni faktori. Oni dapače udešuju sve tako, kako da produkcije manjih naroda dodju uz najniže cene u ruke gospodujućih, koji onda na taj način svome obrtu daju sve većeg maha.

Za to je skroz sveta i opravdana borba svakog naroda za svoju gospodarsku i financijsku neovisnost, jer je ona temelj i političkoj slobodi.

Nego da ne idemo dalje stin razmatranjima, koja nisu svrha ovim recidima, pozabavit ćemo se jednom klasičnom činjenicom, koja će još bolje posvjedočiti, kako se država ozbiljno i zdušno stara za unapredjenje i razvoj našeg malog obrta, za osjeganje naše produkcije.

Svak zna, da su najglavniji proizvodi Dalmacije vino i ulje. O vinu ne ćemo govoriti, jer je još uvijek svježa i krvava rana zadista nam kobnom klauzolom. Poslie klauzole nadostila je iza peronospore fitoksera, a kako nas pak vlada pomaže u slobizjanju te zaraze, o tome imamo prigode čitati svako toliko u našim pokrajinskim listovima. Možemo mirne duše kazati, da ciele rad, t. j. napor i trošak oko obnovljenja vinograda pada za 90% na samog težaka.

O ulju pisalo se dosta i nastojalo se, da se toj produkciji dade više impulsa, da se što moguće više usavrši, ali je u obće sve ostalo do danas pri starome. Nego uza sve to, ulje sačinjava i sačinjavat će još dugo drugo glavno bogatstvo naše pokrajine, koje bi inače moglo bit daleko veće, da smo srećom slobodan narod.

Uprav za to, jer bi smo kao slobodan narod mogli biti puno bogatiji, a po tom i puno moćnijim, ide se za tim da nas se ekonomski oslabi, e da do toga ne dodjemo, jer to nije na uhar onima, koji nam svoje sudbino, i koji hoće da oni sami bitu ekonomski i politički jači od drugih.

Poslie nego su nam zadali najteži udarac klauzolom, poslie nego su nas kroz dugih dvanaest godina neprestano potiskivali u sve veće siromaštvo, kao da su se stali misliti bi li mogli nam zadati još koji udarac, samo da se ne podignemo tako lako i tako brzo.

Kao da im je zazorno, što ova naša zemlja radja osim vina i uljem, pa su nam i tu uz već poznate veksacije došli — dakako u susret — njekim modernim, pače najmodernijim mešetarenjem.

A nije potrebno naglasiti, da se je način tog mešetarenja začeo i iznašao u Beču. Ta tu su nam uvijek bili pri ruci!

Ministarstvo je, kako doznajemo, pošalo ove godine u Dalmaciju naročito svog čovjeka u osobi nekog Artmanna, koji je iznašao baš novi način, kako da pomogne produkciji našeg ulja, tom našem malom obrtu.

obavila gusta tmina, znak da se oluja sve to više približavala.

More se silno — uztalasalo te brod dizalo sad u nebotičnu visinu, sada opet spuštalo u neizmjerivu dubinu, — jednom riečju, naš brod postade igračka hirovitih valova. — Bljesak za bljeskom, razsvjetljivao je na trenutke našu okolinu, da nam pokaže svu strahotu položaja, u kojem smo se nalazili. — Grom za gromom zaglušivao nam je sluh, nagovještajući nam propast, a opet vrućina vatre, koja je doprla već i do palube, počela je biti nesnosna, te nam ne preostade drugo, već da pomislimo na biegn sa broda, kao jedini naš spas. Tako poskakasmo u more.

Uхватim komad drveta, te skočim u more, a u isti trenutak sruš se veliki jarbol, samo dva koraka dalje od mene, strahom Stropotom u more. Ne znam dali ga je oborio grom ili oluja, ili je vatra, koja je uništila već svu nartarnost broda, bila uzrokom da se porušio. Padajuć jarbol u more toli silno je uzbio more, da sam kao omanjenim izpuštio drvo iz ruku, te ostao bez ikakvog uporišta, i ostao plienom nezasihtih valova.

Strah pred okrutnom smrću, u čas me osvjestio, te sam u brzo uvidio pogibelj, u kojoj se nalazim. Trazio sam očima kakav predmet za koji bih se mogao prihvatiti.

Pri svjetlu bljeska i vatre s goruće jedrenjae opazio sam jarbol gdje pliva par zamahaja ruku od mene. Doplivam do njega i čvrsto se uhvatim obim rukama za nj. Strjelovitom brzi-

On zalazi u sva omanja sela i varoši dalmatinske, a prati ga kao tumač, (jer on naravski ne zna nego njemački) jedan političar, kojega plaća sa 140 K mjesečnih i putnim troškovima. Taj Artmann izričito kaže, gdje god dodje, da je poslan od ministarstva u Beču, da dodje u susret domaćim producentima maslinova ulja, da im olakoti prodaju uz dobre uvjete.

A sad čujte njegove zahtjeve. Od producenta on zahtjeva, da mu prave najbolje ulje, t. j. od 20 kvarata maslina mora da izadje hektolitar ulja i to ulje valja da je pripravljeno po njegovom receptu, u tiisku, u novim sprtvama, bez vode; a kad je uređeno lieto — izključujuć svako filtriranje, — onda mora bit odpremijeno u Lošinj g. Artmannu, naravski na trošak onoga, koji ga je napravio.

Producent šalje to fino ulje u Lošinj, i obvezuje se, da pristaje na rok od godine i po do njegove prodaje na kojem višem tržištu, a za ulje prima medju od g. Artmanna natplatu prama cieni običnog ulja, na koju mora da mu plaća kamate od 4%, Razliku prima producent pri eventualnoj prodaji njegova ulja iz skladišta g. Artmanna, i to ako on kroz rok od godine i po uspije proturat ga na velika tržišta. Ne protura li ga, onda je ulje izplaćeno cienom koja vlada na dalmatinskim tržištima.

Kad smo saznali za ovakove uvjete, prekrstili smo se desnom i lievom, jer ovakova šta nismo još nikad čuli. Da najprostiji, najzastukaniji špekulant dodje medju narod s ovakovim ponudama još bi moglo bit shvatljivo, ali da jedan ministerijalni delegat s ovakovim uvjetima k nama dolazi, to je ne samo prosta ironija, prosto ruganje, već je to podpun razlog, da se još jednom uvjerimo, kako za nas misle, kako su prema nama razpoloženi u Beču.

Kad ne mogu drugčije da naškodje tom našem jedinom proizvodu poslie vina, onda nam šalju ovakve ljude, da zalude naš svet i da ga navuku na tanak led.

Ne ćemo dalje, htjeli smo ovo iznieti, da se vidi i zna, kako se s nama postupa i na čemu smo, te da upozorimo naše ljude na ovaj novi pokušaj, koji ide za tim, da nam se nanese šteta.

Ovo je najbolji dokaz, kako vlada podpomaže naš mali obrt, ovo je najbolji dokaz, čemu se od nje možemo nadati, a ujedno ovo nam je najbolji nauk, da nam se je nzdati u se i u svoje kljuse, da se moramo uvijek čuvati danajskih bečkih darova.

Ovo je najzad najljepša ilustracija, kako bečka vlada hoće u istinu da pomogne gospodarstvo Dalmaciju i kako svoju veliku naljublenu akciju zdušno i svestrano provadja.

Naši dopisi.

Drniš.

(Tri životna pitanja u Drniškoj Krajinji). Pripeklo je da nemože gore, suša da i kamen puca, a mi bez vode. Trideset je godina da se govori o vodopadu u Drnišu, a nikad ga. Ove godine držalo se je, da je stvar gotova, da neostaje ništa neg mašklin u zemlju pa da se radi. Piskaranje između vlade i občine mi-

slilo se da je dovršilo i da nema nikakve opterietke za rad. Občina već u mjesecu februaru učinila zajam za ciele rad, bez obzira na pripomoć vladinu, živom odlukom da se počme 1. marča. Novci došli. Vlada odobrila nekih 60—70 hilj, pripomoć i stvar opter legla — jer valjda onda dosta kiše bilo — te nastalo opet dopisivanje. Vlada hoće da se d3 željeznici 50%, dneвно vode, občina to nemože dati, a sad vlada neće da izda dozvolu radnje.

Občina, kako kažu predložila željeznici današnju „Česmu“ i „Zablanac“ ali željeznica odbila, jer da je ta voda puna gješa, te da se mašina dere. Ljepa ova Vlada žali zdravlje svog jednog stroja, a nije joj do zdravlja ciele ove krajine. Primjer nečuden neg samo u Dalmaciji. Onakve uvjete i onakvo zatezanje vlade, te bezobzirnost prama ovoj zapuštenoj krajini, kao i prama potrebi vode, nemamo rieči a da pokudimo; nu nemozemo pohvaliti ni občinu u cielom ovom pitanju, jer je morala malko više nastojanja pokazati, i postarat se oko zastupnika dok je parlament bio otvoren; kao što i promisliti dobro prvo neg je zajam učinila, da joj novac leži, a pošto je pitanje obće to u ovakim odlukama, koji se tiču ovog posla savzat zbor građanski. Ovo je prvo životno pitanje.

Drugo životno pitanje bilo bi plaćanje poreza rudokopa Siverić. Rudokop Siverić plaćao je porez občini Drniš 80%, dok 20% išlo je drugim mjestim gdje je društvo imalo sve podružnice. Od lani društvo uskratilo je to plaćanje Drnišu od 80%, a prešlo u Trstu a Drnišu tek 20%. Pošto je ovdje rudokop, ovdje je radja, po zakonu društvo mora ovdje plaćat 80%. Ovim občina Drniš gubi do 20.000 kr. godišnje. Proti ovom nezakonitom prelazu občina je zaiskala kod financijskih Vlasti razjašnjenje, za eventualni utok, i prijavila Zem. Odoboru da bi se i on za stvar zauzeo. Kako čujemo financijska Vlast još nije ni odgovorila, a tomu je prosla godina, dok občina dalje korake nije preduzela. Mi neznamo čemu takvo spavanje, nemožemo se načuditi, da ovako životno pitanje, občina tako na lahku ruku uzimlje i zadovoljava se su dva tri dopisa Vlastim. Nama je poznato da je občina još prezaduzena, da troškovi godišnji prelazili su prihode, i to onda dobi je društvo Siverića sav porez plaćalo, a kako će se sad i čime ti troškovi pokrivat kad će svake godine u obće blagajni osvićat manje 20.000 kr. Dugovi su se napravili dok je občina primala sav porez Siverića, a sad kako će plaćat bez toga poreza!

Molili bi one do kojih je da ovo pitanje probude, jer inače čekna nas propast, dok prize jur su preveliki a narod listom seli u Ameriku.

Treće životno pitanje bilo bi, da zanimanci, Vlasti i občina doskoče iseljivanju ove krajine u Ameriku.

Tri četiri mjeseca su da je naš narod počeo seliti u Ameriku. Kroz oto vrieme otišlo ih je preko 500, a ima ih pripravnih za putovanje do 1000; i to sad, a što će bit napried.

Nije da ga baš nevolja goni od kuće, jer kod nas, duhanom, blagom i seoskim blagajnam narod je oživio, već tu je drugi uzrok — a dokaz je što su sinovi najboljih tezačkih obitelji odeslili — taj uzrok u koliko se nama čini bio bi što svak radi oko tog iseljivanja; jedni što

kovu bačvu može se u nuždi upotriebiti kao i malemu brodicu, ako se samo znade uzdržati ravnovjesje. Upravu sam hito skočiti u otvor, kad li se iz otvora digne neki čovječji lik! — Ja ga čvrsto sgrabih.

„Pusti me! pusti me! — vikne taj čovječji lik na pola srdito, na pola molćim glasom. — Po glasu upoznao sam da je to kormilar uplašen, jer je bačva bila počela gubiti ravnovjesje.

Nu ja nisam popuštao, ta tko bi i popuštao u ovakovim okolnostima, tko se ne bi i za slanku prihvatilo, kad bi samo sjeguran bio, da će se njome spasiti?

Sada se radilo o spasu vlastitog života, pa s toga nisam popustio, već sam se još čvršće prihvatilo ruba otvora, dapače mislim, da sam pograbio kormilara za nogu, koji je u zdvojnosti kriknuo: „Pustite, jer smo inače uba izgubljena!“

Nu ja sam bio okrutan i odlučan, a srce otvrdnuto patnjom i strahom nije marilo za njegov zdvojni krik.

I dok smo se ovako očajno otimali za ovo posljednje utožiste spasa, bačva je izgubila svoje ravnovjesje, te se valjala padajuć sa na vrh vala i okrećući se kao lopta, tako te sam bio čas ja, a čas on pod vodom.

(Svršit će se).

baju nardu o bogatstvu Amerike; drugi \$ im pritiču u pomoć dajući im sredstva za iseljavanje; a pak najgore što su neki kao aenti Austro-Americe, stali slati narod na brskove istog društva, te na svaki način varati ga. Čudnovato, da neki veleposjednici i plemeniti tim iseljavanjem se bave, zaboravljajući da se njima hoće radnih sila. Trgovac samo da proda odielo nuka seljaka da idje, kamatnik samo da ga izrabli nuda mu novaca, i tako svi su dionici ovog liepog posla, i tako mi ostajemo bez radnika, bez poreznika, bez svega što nam je potreba da živemo. Preko 20.000 kr. udružilo se za iseljavanje, a da nije toga, da nje imao sredstva, bili narod izselio?

Ovo je veliko zlo, i mi smo na putu velikoj ekonomskoj krizi, jer nam neće tko imat obradivati polje, radit potrebito, nit konsumirati proizvode. Neozbiljnim nam izgleda da se obćina ne makne e bi ovom zlu došloča te u dogovoru sa polioličkom Vlačšću štogod u korist pokrenula; radi toga prvo neg listom sve iseli pozivljemo ju da se makne, i da negleda na prijateljske veze.

Ne bi rada da se na ova pitanja ponovno povratimo, te sva tri mećemo na srce našim obćinarim.

Viesti

Naše predbrojnice molimo da nam odmah jave, ako kad na vrijeme ne prime naš list ili ako slučajno ne prime koji broj, da nas odmah obavieste, da znamo vladati se, odnosno da uzmognemo pronaći krivce koji nam prouzrokuju slične neredovitosti.

Lična viest. Prošlih dana boravio je u našem gradu čuveni spisatelj velenčan fra Ivan Doktor Marković. Starac je u dobru zdravlju, pa je nade, da će njegovo brćno pero još dugo bit na diku i korist narodu hrvatskome. Živio!

Mladomisnik. Sutra u crkvi „Gospa vanka grada“ m. p. Don Ante Berać odčitat će mladu misu. Srdaćno čestitamo.

Sajam u Vrpolju bio je ove godine življi no ikada. Svietu sa svih strana. Iz okoline šibenske i zadarske došlo je u broćicama mnoštvo naroda. Prošlih godina vidjalo bi se u luci 15-20 broćica najviše, ove godine bilo ih je preko 80. Zanimljivo je bilo gledat preko noći pustu silu kratkih kočija i kola od rane večeri pa kroz svu noć letiti u Vrpoljac, ne brojeći celo ono mnoštvo, koje je pješice išlo. Sve je prošlo mirno i liepo. — Grjeħota što oko svetlišta nema hladu, ni vode u potrebnoj kolići. Da nije neg za samu ovu prigodu, moralo bi se tome providjeti, jer tu dolazi na hiljade i hiljade naroda, koje ostavljaju svetištu liepe svote i liepe darove.

Tužbe u vojništu. Imali smo prigode vidjeti da su svih ovih dana naši vojnici i pričuvnici koji su došli na vježbe, polazili uz onu nesnosnu žegu na marševe u najnegodnije i najvručće doba dana. A tuže nam se da su bili pred koji dan bez kapi vode i da je njekolicini pozlilo od silne žega. Kad smo kod ovoga neće bit s gorega da se iztakne, kako se nikud ne mući moćad po ovakovoj vrućini nego kod nas u Dalmaciji. Zašto to?

Odlazak Domobranaca. U petak po p. na četiri sata krenulo je do jedanaest stotina domobranaca 23. pukovnije na velike vježbe u južnu Dalmaciju velikim Lloydovim parobrodom „Tiroi“. Pri odlasku svirala im je, poslana od Obćine, „Šibenska Glazba“.

Vatra. Odmah poslie odlaska domobranaca jučer po podne proćuo se gradom znak trublje, da je negdje buknila vatra. Sviet se uzbuđivao i na viest, da se je vatra pojavila u staji ovdješnje pokraj bolnice, pohitilo je sve preko poljane prama bolnici. Vatra je za čas bila utnjana.

Pametnan konj. Jučer pri odlasku domobranaca ukralo se i njekoliko konja. Posljednji po redu nije hoćo nikako da udje u parobrod. Uzalud je bilo svako nastojanje; ni milom ni silom nije se pokorio. I uspio je. Parobrod je odputovao ukrcavši sve, što je moralo ići na vježbe, jedino se je taj konj pobjedonosno vratio u grad, u svoju štalu, gdje mu je sigurno bilo milije nego li putovati i vježbiti po vrućini.

Prijave za lozu. C. K. Namjestništvo u Zadru posebnom objavom pozivlje vinogradare svih mjesta, u kojima je dozvoljena gojilba amerikijske loze da svoje prijave za amerikijsku lozu, potrebitu za sadnju u nastajnoj jeseni ili proljeću 1908 najkasnije do konca stude-

noga ove godine dostave izravno c. k. gospodarskom uredu u Biogradu.

U prijavama neka je toćno navedeno ime i prezime, te ime oćevo i boravište dotiĝnog prijavljenika pa broj i vrsta loze.

Lozu će prodati po 3 kruna svako 1000 ključica i 7 kruna svako 1000 korjenjaka ne navrnutih.

Taj iznos ima se poslati uz prijavu ili uplatiti prigodom preuzimanja loze u samom nasadu vranskom.

Za obćine Šibenik, Zlarin, Drišć, Prominu, Knin, Vrliku, Trogir, Kaštel Novi i selo Podstranu odposlati će uprava rećenog nasada lozu poštom ili parobrodom, kako to već dotiĝni prijavljenik bude želio pa i to treba navesti u prijavi.

Oni kojima će se lozu slati poštom ili parobrodom, imaju da lozu plate unapried, pa da osim cene za lozu dostave po 1 krunu za omot i prevoz do Biograda za svaku 1000 loza. Predplate za lozu imadu se slati izključivo spomenutom c. k. gospodarskom uredu.

Loza ne će biti odposlana onima, koji ju ne plate unapried.

Za ravnanje zanimaka priobćuje se, da je upravi vranskog nasada naredjeno, da lozu odpošlje, kako će joj stajati odnosne predplate.

Zanimanici, koji imaju osobno doći po lozu, bit će od c. k. gospodarskog Ureda obaviešteni kada mogu po lozu doći.

Za njihovo ravnanje neka služi, da razdioba poćimlje 15. prosinca ove godine mogu od tog roka ići po lozu, ako i ne budu posebice obaviešteni kada mogu po lozu doći.

Upozoruje se zanimanike da svaki naručit taman onoliko loza, koliko će mu trebati za sadnju računajuć, ako sadi korjenjake za svako mjesto po jednu, a sadeć ključice po dvije loze. Za njihovo ravnanje neka služi, da će prijave prije razdiobe biti pregledane po vinogradarskim povjerenicima, pa nadje li se, da bilo koji naručuje više nego mu treba, bit će naručba svadena na pravu mjeru.

Dieliti će se surazmjerno malo korenjaka nu zato dosta znatan broj ključica. Upozoruju se na ovo oni, te žele naručiti mnogo korenjaka, da za vremena manjkajuće pribave od drugod.

Prijave uzimati će se u obzir prema raspoloživoj kolićini loze, nu nastojat će se, da se lozom obskrbi u prvom redu one, koji će tlo za sadnju prirediti najkasnije do konca studenoga i to na način najbolje odgovarajuć naravi amerikijske loze.

U tu će svrhu namjestništvo, u koliko će to biti izvedivo, dati pregledati priredjena zemljišta glede naravi tla za ustanovljenje najshodnije vrste loze za dotiĝno tlo.

Akcije II. Emisije Hrvatske Vjeresijske Banke u Dubrovniku već su prispjele, te ih g. g. akcioneri mogu podignuti kod mjesne podružnice za vrijeme uredovnih sati.

Odgodjena proslava. Bilo je odlučeno da će Skradin proslaviti na 25 t. mj. svećano dvaestpetu godinu odkad je fra Dena Klarić neprekidno učiteljem franjevaćkih novaka na Visovcu. Sad nam javljaju iz Skradina, da je konaćno odlučeno obaviti tu proslavu na 25. rujna, jer da će tako moći biti nazoćni svi župnici bliže i dalje okolice.

Smotra Dalmatinska doniela je pred koji dan opomenu talijanašima Zadra da se mirno vladaju, jer da će vlada i t. d.

Mi smo se tim grozjanjasmijali, jer nije prvi put da glasilo namjestništva prieti talijanašima, dok bi se mi okladili, da se te prietnje sastavljaju na namjestništvo *dogovorno* sa gosp. Zillottom. Brzo je sabor. Ulica treba da je mirna. Sabor nesmije biti uzrujan. Poslje sabora doći će ulica opet na red, a gospoda plaćat će i po 5 kruna na dan i po 10 na noć, uz to još piće i jelo muktie onima koji grde i iz zasjede napadaju Hrvate. Tako valja, samo napred!

Štrajk. Radnici rudokopa Siverića već je osam dana da štrajkuju. Pitaju povišenje plaće i sniženje ciena u zajednićkom magazinu. Nade je da će doći do poravnanja što i želimo, te da će do nedjelje štrajk svršiti. Društvo je pretprieto znatnu štetu uslijed ovog štrajka.

Osliepilo od pilula. Jedan 14godišnji dječak u Miljanovićim, našao kutiju sa dosta crvenih pilula, što ih je bio izgubio jedan pilulaš pri dieljenju bolestnicim. Dječak držeć da su to bomboni — jer sladak — pojoe sve do jedne, kad sutradan podpuo osliepio. Dobro bi bilo da se malko više pomnje ima pri nošenju pilula.

Predbrojba na izabrane poslanice sv. Jeronima. Vrii i zaslužni O. Ivan Dr. Marković preveo je i bilježkama propatio glasovite poslanice sv. Jeronima i otvorio na njih pred-

broju. O njima pisac veli: Jeronimove poslanice, koje od samoga Pisca bijahu javnosti više nego adresatima namienjene, zbog svoje znamenitosti pripadaju k sveobćnoj svjetskoj literaturi. Za to one bijahu omiljela knjiga svega srednjeg vieka i humanista u dobi Renaissance; za to i danas ne samo ućeni ljudi, koji se bave kaćurnom povjesti narod, nego i drugi, pa bili oni crkvenog reda ili ne, bili pobožnog osjećanja ili ne, njih rado ćitaju i vas sviet u zviezde ih kuje.“

Preporučamo najtoplije ovo djelo.

Za uredjenje siromaštva u Šibeniku.

(Svršetak)

Namještaj i Pokućstvo.

Ćl. XVI. Sve sobe zavoda, kao i pućka kuhinja i blagovaonica mora da su zabilježene brojevima i u svakoj valja da je na vidljivu mjestu izložen popis svega posudja i pokućstva nalazećeg se u sobi.

Zato isto i kod upravnog odbora valja da se nalazi popis svih predmeta celog namještaja koje je vlastništvo zavoda t. j. inventar.

Poslovanje Pućke Kuhinje.

Ćl. XVII. 1. O izboru siromaha koji su doćstojni da jednog bezplatno jelo i piće u Pućkoj Kuhinji, nadležan je Upravni odbor, komu će se doćićenici u tu svrhu obratiti posebnom molbom.

2. Upravni odbor u tu svrhu drži sedmićno dvie ili više sjednica i izdaje: a.) karte za ciele objed, b.) kovane marke po 2, 4, 10, i 20 para.

Karte i marke dielit će se od upravnog odbora, na zgodan način, dostojnima podpore, te će se davati na podaju jedne i druge, da se tako pruži prilika dobroćićnicima da pomognu siromaha.

3. U pućku kuhinju mogu zalaziti i ne siromasi. Oni će plaćati jelo i piće po cieniuku koji će biti izložen u blagovaonici.

4. Objed pućke kuhinje se sastoji: a.) kruha, b.) ćorbe, c.) mesa ili ribe sa zaćinom, d.) 1/2 vina.

5. Za karte ili marke ili za novac moći će se doćbiti: a.) ciele objed ili b.) samo ćorba, ili c.) samo meso ili r'iba sa zaćinom sa ili bez kruha, po želji.

Vina se nemože doćbiti nego samo uz jedno od navedenih jela i to najviše do 1/2 litra na glavu i izključivo uz plaću.

6. Moći će se objed ponieti i kući u vlastitost posudju.

7. Gost koji udje u Pućku kuhinju treba da preda na kasu kartu ili marku ili novac, na što će mu se predat cedulja o vrsti jela koje mu pripada, a on će istu cedulju urućiti ć. sestrici koja dieli jela, te isto od nje primiti. Ć. sestrici objeuduje, tuda da gost sam povrati posudje te izdaje.

8. U blagovaonici ne smije se bućiti ni pućiti a tko nanesie kojumudrago štetu, dužan je, da ju neodvlaćno nadoknadi.

9. Blagajnik nadglednog odbora pućke kuhinje ili zato odredjeni ćlan prema ćl. VII. sl. 7. pregledat će svaki dan koliko je karata, maraka, i novaca predato kasi Pućke Kuhinje. Iznos će zabilježiti u za to odredjenu knjigu, koju će podpisati on, i ć. sestrica, koja je rukovodila kasom i koja mora biti nazoćna pregledu.

10. U posebnjoj knjizi vodit će se evidencija o kolići oći i vrsti jela i pića koja su se u jednoj sedmići izdala iz Pućke Kuhinje.

11. Dnevnik blagajne Pućke Kuhinje, u komu su zaklješeni svi njezini prihodi i razhodi bito će zaklješćen koncem svakoga mjeseca. Tako isto registar karata i maraka.

Knjigovodstvo.

Ćl. XVIII. Broj knjiga potrebitih za uzdržavanje toćnih računa svih troćkova i primitaka Ubožkog Doma odredjuje se prema potrebi poslovanja od upravnog odbora, ali treba da budu od dotiĝnih blagajnika odnosno tajnika uvijek u redu držane barem ove knjige: 1.) Knjiga primitaka i izdatkaca bolnice i zakloništa, 2.) Knjiga podpora siromasima, 4.) Knjiga milodara i doprinosa, 5.) Glavna blagajnićka knjiga, 6.) Knjiga inventara, 7.) Knjiga za popis bolestnika zaklonjenih, 8.) Knjiga sjednica upravnog odbora koja služi i za skupne sjednice.

Pregledaći računa.

Ćl. XIX. Pregledaći računa su tri. Izabiru ih po jednome Uprava Obćne, Povj. Javne Dobrotvornosti i uprava konferencije Sv. Vinka od Paula, a njihova je dužnost nadzirati novćano stanje Ubožkog Doma, te pregledati godišnje račune i bilanac, te se brigati da ti računi budu gotovi prvom polovicom Siećnja svake godine za skupnu sjednicu svih odbornika koja se u to doba mora držati. Ne sazove li ju u to doba upravni odbor, dužni su to ućiniti pregledaći računa.

Pregledaći računa nastoje takodjer da imenovani odbornici prime od prošlogodišnjih blagajnu i sve drućivne knjige i spise, kroz prvih osam dana nakon ove sjednice.

Poslovnica.

Ćl. XX. Za lašnje obavljanje posala, upravni odbor vlastan je držati u najgodnijem predjelu grada svoj drućivni ured, gdje će biti na vratima naznaćeni uredovni sati.

Razlaz Ubožkog Doma.

Ćl. XXI. Za slučaj da oblast raspusti „Ubožki Dom“ u Šibeniku ili da se razlaz drugaćije dogodi, ima se precati sav njegov pokreti i nepokretni imetak na upravu obćinskom Upraviteljstvu u Šibeniku, koje će imati sve prihode istoga upotrebiti u svrhe ustanovljenje ovim pravilima.

Dodatak.

Do konstituiranja uprave „Ubožkog Doma“ po ovim pravilima, upravlja njim privremeni promicateljni odbor.

Naše brzojavke.

Zagreb, 17. Uslijed držanja ugarskog ministra predsjednika Werkela u pitanju povišenja momaka na ratnoj mornarici, te uslijed neizpunjenih obveza, koje je njegovo ministarstvo imalo da izpuni u pogled magjarskih tražbina, po Ugarskoj su se već u mnogim županijama ustrojili agitacijoni savi sa zadaćom da ga sruše.

Pariz, 17. Položaj se u Maroku pogoršao. Svaki dan dolaze sve poraznije viesti o nemirima i prijavama za nove progone. Francuzka udesila je sve shodno sa Španjolskom, kako da složno poduzmu dalnju akciju proti svakom poremećaju mira. Raisuli potiće plemena na sveti rat.

Carigrad, 17. Nedšib-paša krenuo je put Karlović-Vari. Pogovara se, da je naroćito poslan od sultana da se tu sastane sa francuzkim ministrom predsjednikom Clemenceaoum.

Meksiko, 17. U središnjoj Americi ćine se ratne pripreme. Guatemala hoće da izazove Nikaragu, a onda će skupa s republikom Salvador dozejavati proti Hondurasu i Nikaraguji.

London, 17. Veliki štrajkovi u Belfastu i u Nev-Yorku prestaju.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Priobćeno*)

Gosp. VINZENU ETTRICH i SINOV

BEĆ, V. — Wienstrasse 47.

Na 9. svibnja o. g. naredio sam kod Vas „Becova“ za ribarske svjetionike u vriednosti K 55-10 para, koje sam primio 23. svibnja ali u najgorem redu, i dosta komada razbitih, tako ovdješnjim ribarima niese vriedli za ništa. Radi toga bio sam usilovan da Vam ih na 25. svibnja povratim natrag, i zatražio sam od Vas druge kake sam Vam uzorke poslao. Vi ste mi nato na 5. svibnja odgovorili, da su se isti uslijed putovanja istrošili (neznam kako se je to moglo dogoditi kad ih ovamo ja nisam nit jednom upotrebljavao) te da nije moguće da mi ih sa drugima zamjenite. Nadodali ste da Vam u roku od 8 dana javim što ću od njih. Ja sam Vam na to dne 8. lipnja odgovorio da mi ih u roku od 8 dana pošaljete natrag, te je već prošao mjesec i blizu po drugod mjeseca, a ja još niasam iste primio, radi toga sam Vam javio preporučenicim pismom dne 19. srpnja, da mi u roku od 9 dana pošaljete natrag ili ću biti usilovan Vas predati u ruke odvjjetnika. Na to sam ja dne 27. srpnja iste primio uz poućeće za 12 para za koje sam morao platiti nešto više od jedne krune. Kad sam iste otvorio i pregledao, našao sam (u prisutnosti svjedoka) razbitih ništa manje nego K 32-46 para. Suviše primio sam manje nego sam ja Vama bio poslao 11 komada u vriednosti od K 4. 95 para. Prvi put ste mi poslali manje K 5-10 para. Dakle ste mi ućinili ukupne štete (bez poštarine) na naručbu od K 25-10 para, štete K 42-51 para. Radi toga javno Vas pozivljem na red, da drugi put malo liepše odašlijete naručbe, koje kod Vas narede pošteni trgovci, zato šaljete poućećem da možete ćiniti što hoćete. Ja Vam ne tražim da mi Vi gore rećeni iznos štete naplćiate, pošto bi za mene veliko poniženje bilo to primiti od Vas.

Zato preporučenicim celom narodu da pazi kada naredjavaju. Jer kod Vas naredjavati bilo bi svjedno ko i novce u more bacati.

Toliko na Vaše ravnanje, bilježim se

S poštovanjem

Rogoznica 3. VIII. 1907.

za JOSIPA MIJALIĆA, sin JOSIP.

*) Uredništvo neprima nikakve odgovornosti.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Priluvna zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zadržavanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di Risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Preporučuje se najtoplije P. N. Obćinstvu za izradbu svakovrnatih radnja, kao: raznih dijela i brošura, posjetnica, koverata, listovnih i trgovačkih

NOVO ustanovljena Hrvatska Tiskara u Šibeniku (ulica Stolne Crkve).

papira, zaručnih i vjenčanih objava, oamrtica i sve druge radnja. Jamci za tašnu i modernu izradbu uz posve umjereni ciena.

..... JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, braćovninama, svoju krasnu uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

— svieće od pravog pčelinjeg voska —

kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra vrcanog — po zdravlje — korisna meda Klg. po K. 1:20.

Kupujem uz dobru ciena u svim kolikocama žutog voska.

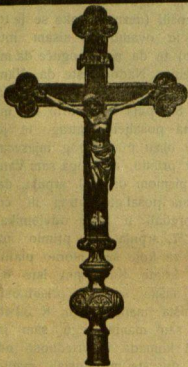
Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspremnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

..... JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Dvorski dobavljač Nj. Sv. Pape Pia X.

Johann Heindl

Vitez pap. red. Sv. Grgura i reda Sv. Greba.

Odlikovan potasnim križem „PRO ECCLESIA ET PONTIFICE“

I. STEFANSPLATZ 1. i STEFANSPLATZ 5.

Knez. nadbiskup. palača BEO kralj. stolnog Kaptola

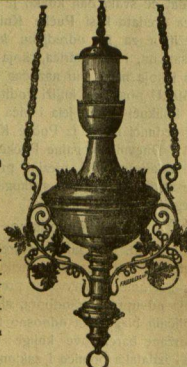
Skadište svakovrnatih predmeta za crkve, klijazara,

prodaja umjetnina i paramenta. Izradjuje po naručbi zastave za crkve, bratovštine, i društva.

Drži gotove i izvršuje po želji i prima na popravljane sve predmete za službu božju i za ureš otara i crkava uz umjereni ciena. U svakoj veličini i izradba slika i kipova svih Svetaca.

Veliki ilustrirani katalog šalje se po želji badava i franko.

Uvjete izplate najpovoljnije.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik (prije A. Junakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni dućan raznim ljekovitim mirrodijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfima i predmeta nužnih za bolestnike.

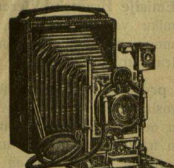
HRVATI,
sjetite se družbe
sv.
Ćirila i Metoda.

KNJIŽARA I PAPIRNICI IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Preduzimite naručbe svakovrnatih pečata od kautschucka i kovine.

Skadište fotografiranih aparata i svih nužrednih potrebština.

preporuča svoj veliki izbor liepih HRVATSKIH, TALIJANSKIH, NJEMAČKIH I FRANCOZKIH KNJIGA,

romana, slovnica, rječnika, onda pišaćih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima preplate na sve

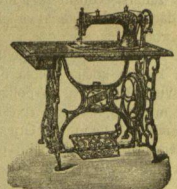
hrvatske i strane časopise uz originalnu ciena sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalaha svakovrstnih

toplomjera, zviekor-naočala

od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama.

YANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Skadište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „SINGER“ najnovijih sistema.

Svaki trgovac koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

NE ČITATI

samo već kušati se mora davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od ljljanova mlieka SAPUN

od BERGMANNA i Druga, Drazdani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA

od ljljanova mlieka da se lice oslobodi od sunšanih pjegica, da zadobije bijeli tein i nježnu boju.

Pretplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

